

Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen te Utrecht

Samenvatting van de jaarrekening en bestuursverslag 2016

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	3
Balans per 31 december 2016	7
Staat van baten en lasten over 2016	8

Dit document geeft een kort overzicht van de (financiële) resultaten van de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen over het jaar 2016. Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

1. Jaaroverzicht 2016

2016 was het jaar van het ontwikkelen van een nieuwe strategie. Eind 2015 is het secretariaat begonnen met het formuleren van nieuwe Ambities en Prioriteiten voor 2016-2018 door gesprekken met bijna 30 stakeholders te voeren. Er is daarnaast hard gewerkt aan een nieuwe aanpak voor meer onderscheidend vermogen in aanbestedingen. Hieronder geven we kort de belangrijkste resultaten en ontwikkelingen in 2016 weer:

Cijfers

- Het aantal partijen dat de CO₂-Prestatieladder inzet bij aanbestedingen wordt geschat op meer dan 50.
- De totale omvang van aanbestedingen waarbij de CO₂-Prestatieladder wordt ingezet, ligt rond de vier miljard euro.
- Eind 2016 zijn 769 bedrijven gecertificeerd. Op 1 januari waren dit er 705. Hoewel de netto groei stevig is valt hij lager uit dan het jaar daarvoor. Veel gecertificeerde bedrijven met meerdere certificaten halen nu één certificaat op holdingniveau waardoor het aantal gecertificeerde bedrijven gelijk blijft, maar het aantal certificaten minder sterk groeit.
- Er waren op 31 december 2016 13 Certificerende Instellingen (CI's) bevoegd - waarvan 11 geaccrediteerd - om bedrijven te certificeren.
- In financieel opzicht staat de stichting er eind 2016 goed voor. Er is in 2016 wederom een verlaging van de contributie doorgevoerd. Deze keer van 5% t.o.v. van 2015.
- SKAO had voor 2016 een negatief resultaat begroot van € 14.500. Dit is hoger uitgevallen (€ 83.668) om de volgende redenen:
  - de groei in het aantal nieuwe certificaathouders is afgenomen.
  - gemiddeld genomen behalen kleinere bedrijven een certificaat, waardoor de gemiddelde bijdrage per bedrijf lager uitviel.

Activiteiten en Highlights 2016

In 2016 heeft het bestuur van SKAO goedkeuring gegeven aan het SKAO strategisch meerjarenplan "[ambities en prioriteiten 2016-2018](#)". De activiteiten en highlights van 2016 zijn zoveel mogelijk opgebouwd conform de nieuwe ambities en prioriteiten: de hoofdactiviteiten van SKAO, het 5 jarig bestaan en de vier prioriteiten en de vernieuwde lange termijn doelstelling zoals benoemd in "[ambities en prioriteiten 2016-2018](#)".

1.1 Hoofdactiviteiten SKAO

Het schemabeheer is de kern van het werk van SKAO, waarin veruit het meeste werk zit, maar wat weinig aan verandering onderhevig is. Hieronder wordt kort weergegeven wat in het kader van dit schemabeheer dit in 2016 is gedaan:

Organisatie en bijeenkomsten:

- Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) heeft in 2016 naar tevredenheid gefunctioneerd. Het CCvD is in 2016 vijf keer bijeen geweest.
- De werkgroep Onderscheidend Vermogen is in 2016 vijf keer bijeen geweest.
- Om de uniformiteit in de beoordelingen door de CI's te bevorderen zijn er in 2015 drie Technische Commissies en twee harmonisatiedagen voor auditors van CI's georganiseerd.
- Het Platform aanbesteden heeft de Handreiking Aanbesteden 3.0 gepubliceerd.
- Het bestuur is twee keer bij elkaar gekomen, de Adviesraad eenmaal.

- De Adviesraad en het Bestuur hebben besloten de Adviesraad op te heffen.
- Op 6 april 2016 organiseerde SKAO haar 5 jarig bestaan.
- Op 6 juni 2016 organiseerde SKAO een bijeenkomst over een Klimaatneutrale GWW.
- Op 6 juni 2016 organiseerde SKAO een bijeenkomst voor [Adviesbureaus](#) bij Primum.
- Op 5 oktober 2016 heeft SKAO in samenwerking met CROW een [Seminar Aanbesteden](#) voor opdrachtgevers georganiseerd.
- [Nationale Klimaattop](#). SKAO organiseerde tijdens de Nationale Klimaattop op 26 oktober 2016 een sessie met als thema: *Practice what you preach: overheden en bedrijven aan de slag met de CO₂-Prestatieladder*.
- Op 9 november 2016 organiseerde SKAO een bijeenkomst voor Adviesbureaus en LadderCI's.
- Op 9 december 2016 organiseerde SKAO een [Innovatiebijeenkomst](#) over Onderscheidend Vermogen in het LEF Future Center. Zie ook 1.4.3.

Schemabeheer:

- Er waren op 31 december 2016 13 Certificerende Instellingen (CI's) bevoegd om bedrijven te certificeren. In 2016 zijn 3 CI's door de RvA geaccrediteerd. Op 31-12-2016 waren 11 van de 13 CI's geaccrediteerd door de RvA. De CI die nog niet geaccrediteerd is, zit wel in het proces.
- Er zijn in 2016 twee bijeenkomsten geweest met andere geaccepteerde schemabeheerders geweest.
- SKAO heeft in maart 2016 een interne audit uitgevoerd (gecontroleerd door CCvD lid E. van Amelsvoort van NLingenieurs). Conclusie: SKAO heeft het schemabeheer netjes op orde.
- De Raad voor Accreditatie heeft in 2016 een gewijzigde werkwijze ten aanzien van schema's van schemabeheerders: de RvA beoordeelt niet langer meer het schema en de schemabeheerder. Om deze reden is de tweejaarlijkse audit van SKAO in 2016 niet doorgegaan. Het is nog niet helemaal duidelijk hoe het toezicht op de schemabeheerders in de toekomst gaat uitzien. SKAO heeft hierover nauw contact met de RvA en de andere geaccepteerde schemabeheerders.

Database:

De database werkt naar behoren. In april 2016 zijn alle gecertificeerde bedrijven via de database gefactureerd. De foutmarge was daardoor minimaal. In 2016 is de database waarin alle gegevens over gecertificeerde bedrijven in opgeslagen is, verder geoptimaliseerd. Doel van de optimalisatie was monitoring.

Website en Communicatie:

- Nieuwe website SKAO. In de zomer van 2016 heeft SKAO haar nieuwe website gelanceerd. De website heeft een nieuwe opmaak en (conform de prioriteit vergroten van de maatschappelijke impact) is er meer ruimte voor praktijkverhalen en best practises. Nieuwe pagina's op de website zijn bijvoorbeeld [Facts&Figures](#), relatie ladder met [EED](#) en met andere [duurzaamheidsinitiatieven](#), en uitleg over [Groene Stroom](#). De website heeft ruim 36.000 unieke bezoekers per jaar.
- In 2016 verschenen er 66 nieuwsberichten op de website en 7 nieuwsbrieven. SKAO heeft bijna 1.800 volgers op Twitter.
- De CO₂-Presstatieladder en SKAO verschenen 144 keer in print media met een totaal aan print media waarde van ruim 2 miljoen euro.
- [OESO](#) noemt de CO₂-Prestatieladder in het rapport 'Going Green: Best Practices voor Sustainable Procurement' als best practice.

- RvO adviseert een CO₂-bewust Certificaat vanaf niveau 3 als voldoende bewijs voor energie-audit van de [EED](#).
- SKAO heeft [onderzocht](#) wat er moet gebeuren om een bedrijf dat voldoet aan de EED-regelgeving ook te laten voldoen aan CO₂PL niveau 3.
- De CO₂-Prestatieladder is onderdeel van [Handreiking Maatschappelijk Verantwoord Inkopen \(MVI\)](#).
- Jaarlijks voeren we een enquête onder gecertificeerde organisaties uit over de kwaliteit van de dienstverlening/helpdesk, de communicatie (nieuwsbrief en website) en de kwaliteit van het Handboek 3.0. Zie hier de resultaten van het [klanttevredenheidsonderzoek](#).
- Steeds meer organisaties buiten de GWW sector halen een CO₂-bewust Certificaat. Voorbeeld hiervan is de [KNVB](#) (17-3-2016)
- Uitreiking 750^e certificaat. Op 1 september 2016 is het [750^e certificaat](#) aan Covalent uitgereikt.

Publicaties:

- Op 5 februari 2016 is de [Handreiking Aanbesteden](#) Versie 3.0 met daarin het EMVI-criterium CO₂-Prestatieladder gepubliceerd.
- In november 2016 zijn de [Ambities en Prioriteiten](#) op SKAO website gepubliceerd.

Onderzoek:

- Het promotieonderzoek naar de ladder door Dr. Martijn Rietbergen is afgerond en gepubliceerd: CO₂-Prestatieladder verdubbelt CO₂-reductie bouwbedrijven. [Nieuwsbericht](#) en [Cobouw](#)
- Onderzoek CE Delft naar GVO's. SKAO heeft onderzoek laten doen naar de naar de prijsontwikkeling van Nederlandse Garanties van Oorsprong (GvO's) en de invloed van de Ladder hierop. De omvang van de invloed is niet duidelijk vastgesteld, maar alle ladderbedrijven samen kopen in het totaal bijna 10% van de beschikbare NL GvO's.
- SKAO heeft in de zomer 2016 onderzocht in welke mate bedrijven voldoen aan de [publicatieplicht](#). De database is hierop aangepast (logfunctie) en de resultaten van het onderzoek zijn besproken in de TC. Enkele CI's hebben een waarschuwing gekregen.
- In 2016 is er gezamenlijk met Rijkswaterstaat en de Vereniging van Waterbouwers een onderzoek gestart naar de werking van de CO₂-Ladder in de waterbouwsector.

1.2 Viering 5 jarig bestaan SKAO

Op woensdag 6 april 2016 vierde SKAO in Tivoli-Vredenburg haar [5 jarig bestaan](#).

Ongeveer 250 organisaties kwamen bijeen om het feest samen met SKAO te vieren. Het was een groot succes. Het thema van het evenement: 5 jaar samen werken aan CO₂-reductie.

- Het programma bestond uit een plenaire programma en twee workshoprondes van 7 verschillende workshops die werden gegeven door bedrijven, overheden, kennisinstututen en maatschappelijke organisaties.
- Uit onderzoek van SKAO blijkt hoeveel bedrijven gecertificeerd zijn: 714 certificaten = bijna 2500 bedrijven.
- [Foto's](#) en [animatie](#) 5 jaar SKAO zijn op de website gepubliceerd.

1.3 Op weg naar een klimaatneutrale GWW

- Tijdens het evenement van ons 5-jarig bestaan gaf SKAO ism met TUDelft een workshop over de Klimaatneutrale GWW
- Op 6 juni 2016 heeft SKAO een extra workshop gegeven over de Klimaatneutrale GWW.
- In 2016 is een prestudie gestart.
- SKAO heeft in 2016 een MVI subsidieaanvraag ingediend (Deze subsidie is inmiddels toegekend. Het onderzoek zal in mei 2017 starten).

1.4 Ambities en Prioriteiten 2016-2018

De nieuwe Ambities en Prioriteiten zijn vastgesteld tijdens bestuursvergadering in april 2016. Het secretariaat heeft in de zomer van 2016 de 4 prioriteiten uitgewerkt in Plannen van Aanpak (Deze zijn besproken en vastgesteld in het bestuur in september 2016). In november 2016 zijn de [Ambities en Prioriteiten](#) op SKAO website gepubliceerd.

1.4.1 Meer aandacht voor opdrachtgevers en projecten

De activiteiten voor deze prioriteit zijn begin 2017 van start gegaan. In 2016 heeft SKAO een [seminar](#) georganiseerd voor opdrachtgevers. De presentatie op de [Klimaattop](#) stond ook in het teken van de gecertificeerde opdrachtgever.

1.4.2 Maatschappelijke impact zichtbaar maken en vergroten

- De website van SKAO is in 2016 totaal vernieuwd om vanaf 2017 beter de resultaten en maatschappelijk impact van de ladder te communiceren.
- Na de zomer 2016 is SKAO in samenwerking met SQ consult gestart met de update van de Maatregellijst 2016. De systematiek werkt want er zijn maatregelen in categorie verschoven en er zijn nieuwe maatregelen toegevoegd. De [Maatregellijst 2017](#) is per 6 december 2016 gepubliceerd. Het onderzoek van de update zal naar verwachting in maart 2017 op de SKAO website gepubliceerd worden. Op de SKAO website is een nieuwe [pagina](#) gepubliceerd over de Maatregellijst met onder andere de nieuwe [animatie](#).

1.4.3 Koplopers belonen

Het ontwikkelen van de aanpak Onderscheidend Vermogen is in 2016 een van de belangrijkste activiteiten van SKAO geweest. De werkgroep is regelmatig bij elkaar gekomen om de aanpak verder te ontwikkelen. De aanpak is besproken tijdens een workshop op het 5 jarig bestaan van SKAO (in april) en tijdens de Innovatiebijeenkomst Onderscheidend Vermogen (in december). De aanpak is ook uitvoerig besproken tijdens alle vergaderingen van het CCvD.

1.4.4 Groei

SKAO kan steeds beter de groei van het instrument monitoren. Dit komt door de doorontwikkeling van de database in 2016. Hierdoor hebben we goed zicht in het aantal aanmeldingen, nieuwe certificaten en afmeldingen. We weten daardoor bijvoorbeeld nu ook waarom partijen stoppen met een Laddercertificaat.

2.1. BALANS PER 31 DECEMBER 2016

(na voorstel resultaatbestemming)

Activa

(in euro's)

31 december 2016   31 december 2015

Vlottende activa

Vorderingen	90.160	37.430
Liquide middelen	566.669	658.429

Totaal activa

<u>656.829</u>	<u>695.859</u>
----------------	----------------

Passiva

Vastgelegd vermogen	342.984	426.652
Voorzieningen	225.000	225.000
Schulden op korte termijn	88.845	44.207

Totaal passiva

<u>656.829</u>	<u>695.859</u>
----------------	----------------

2.2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

	<i>Begroting</i> 2016	<i>Werkelijk</i> 2016	<i>Werkelijk</i> 2015
(in euro's)			
Baten			
CO2 Prestatieladder	720.000	646.092	632.763
Rentebaten	0	1.558	3.990
Totaal Baten	<u>720.000</u>	<u>647.650</u>	<u>636.753</u>
Lasten			
Lasten uit hoofde van de doelstelling	208.500	205.146	164.353
Kosten personeel en organisatie Klimaatbureau	509.500	509.500	489.119
Algemene kosten	16.500	16.672	13.565
Totaal kosten	<u>734.500</u>	<u>731.318</u>	<u>667.037</u>
Resultaat	<u><u>-14.500</u></u>	<u><u>-83.668</u></u>	<u><u>-30.284</u></u>
Bestemming resultaat			
Onttrekking aan bestemmingsreserve programma		-83.668	-30.284